

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет історичний
Кафедра етнології

Затверджено

На засіданні кафедри етнології
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 26 серпня 2021 р.)
Завідувач кафедри етнології

(проф. Сілецький Р. Б.)

Силабус з навчальної дисципліни
«Етнографічна мозаїка Галичини»,
що викладається в межах ОПП
Середня освіта (Історія)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія)

Назва дисципліни	Етнографічна мозаїка Галичини
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет імені Івана Франка , вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра етнології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка 014.03 Середня освіта (Історія)
Викладачі дисципліни	Гілевич Ігор Ярославович, кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології
Контактна інформація викладачів	igor.hilevych@lnu.edu.ua https://clio.lnu.edu.ua/employee/hilevych-i-ya
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	У день проведення лекцій, також на онлайн платформах Zoom, Facebook Messenger та через електронну пошту igor.hilevych@lnu.edu.ua
Сторінка курсу	https://clio.lnu.edu.ua/course/etnohrafichna-mozaika-halychyny
Інформація про дисципліну	Пропонований курс охоплює період ХІХ – початку ХХІ ст. та тематично пов'язаний з іншими курсами, що читаються на історичному факультеті (“Етнологія України“, “Історико-етнографічне районування України”, “Духовна культура українців Карпат” та ін.). Виклад курсу побудовано таким чином, щоб показати специфіку Галичини як історико-політичного регіону та її вплив на формування певних особливостей у традиційній культурі етнографічних (бойки, лемки, гуцули) та локальних (волиняни, ополяни, покутяни, подоляни, надсянці) груп українського народу, ареал розселення яких частково чи повністю припадав на терени вказаного історико-політичного регіону.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна “Етнографічна мозаїка Галичини” належить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки для студентів четвертого курсу спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) та викладається у VIII семестрі в обсязі 4 кредитів за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення дисципліни “Етнографічна мозаїка Галичини” є розширити знання студентів про процес формування меж історико-етнографічних районів України, історію їхнього дослідження, загальноукраїнські риси, регіональні особливості та локальну специфіку основних ділянок традиційної культури етнографічних (гуцули, лемки, бойки) та локальних груп (волиняни волиняни, ополяни, покутяни, подоляни, надсянці) українського народу, ареал розселення яких частково чи повністю припадав на терени такого історико-політичного регіону як Галичина. Розкрити природні, політичні й міграційно-демографічні чинники, які зумовили появу і розвиток у різних районах відмінних елементів етнокультури. На фоні цього розмаїття простежити інваріантні (незмінні) компоненти традиційної культури, тобто спільні для українців на всій їхній етнічній території. Показати роль елементів

	<p>традиційної культури у сучасному житті мешканців різних етнографічних районів України, їхній потенціал у розвитку туристичної привабливості України. При викладанні предмету студенти дізнаються про історію розробки історико-етнографічного районування України та його проблемні моменти на сучасному етапі.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◎ ознайомити студентів із методологічними принципами розробки схеми історико-етнографічного районування України та її проблемними моментами; ◎ розглянути специфіку та стан дослідження різних історико-етнографічних районів в межах історико-політичної Галичини; ◎ ознайомити студентів з основними регіональними рисами та локальними особливостями господарських занять, матеріальної, духовної та соціонормативної культури мешканців вказаних історико-етнографічних районів, специфікою її побутування на сучасному етапі та туристичним потенціалом; <p>Навчальна дисципліна формує такі програмні компетентності:</p> <p><i>а) Загальні компетентності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати, систематизувати та верифікувати джерела і літературу; - вміти чітко та аргументовано формулювати думку; - коректно вступати в дискусію з опонентами; - для виконання окреслених завдань максимально задіювати власний інтелектуальний ресурс; <p><i>б) фахові компетентності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляти здатність до міждисциплінарної взаємодії й уміння працювати з матеріалом суміжних освітньо-наукових сфер; - знати основні теорії та концепції сучасної історіографії та здійснювати аналіз джерел; <p><i>в) програмні результати навчання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - опанувати фактографічний матеріал, понятійний апарат та наукову термінологію; - оволодіти навиками критичного мислення; - застосувати професійні навики та творчий потенціал для самореалізації та фахового зростання.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Література:</p> <p>Бойківщина: історико-етнографічне дослідження / за ред. Ю.Г.Гошка. К.: Наукова думка, 1983. 304 с.</p> <p>Глушко М. Етнографічне районування України: стан, проблеми, завдання (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ століть) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2009. Вип. 44. С. 179–214. http://chtyvo.org.ua/authors/Hlushko_Mykhailo/Etnohrafichne_raionuvanni_a_Ukrainy_stan_problemy_zavdannia_za_materialamy_naukovykh_doslidzh_en_druho.pdf</p> <p>Глушко М. Етнографічне районування української Галичини (за матеріалами наукових досліджень ХІХ – початку ХХ ст.) // Галичина: Етнічна історія: тематичний збірник статей. Львів, 2008. С. 46–80. http://shron1.chtyvo.org.ua/Makarchuk_Stepan/Halychyna_Etnichna_istorii</p>

	<p>a_Tematychnyi_zbirnyk_statei.pdf)</p> <p>Глушко М., Хомчак Л. Надсяння: традиційна культура і побут (етнолінгвістичні скарби). Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2017. 591 с.</p> <p>Гузій Р. З народної танатології: карпатознавчі розсліди. Львів: ІН НАН України, 2007. 351 с.</p> <p>Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження / відп. ред. Ю. Г. Гошко. К.: Наукова думка, 1987. 471 с.</p> <p>Етнографічні групи українців Карпат. Бойки / за ред. С. Павлюка. Харків: Фоліо, 2020. 576 с.</p> <p>Етнографічні групи українців Карпат. Гуцули / за ред. С. Павлюка. Харків: Фоліо, 2020. 384 с.</p> <p>Етнографічні групи українців Карпат. Лемки / за ред. С. Павлюка. Харків: Фоліо, 2020. 368 с.</p> <p>Кирчів Р. Із фольклорних регіонів України: нариси й статті. Львів : ІН НАН України, 2002. 351 с.</p> <p>Кирчів Р. Опілля як етнографічно-фольклорний регіон України // Народознавчі Зошити. 2005. № 1–2. С. 50–59.</p> <p>Кирчів Р. Покуття як історико-етнографічний район України // Народознавчі зошити. 2017. № 1. С. 3–22. (http://nbuv.gov.ua/UJRN/NaZo_2017_1_3)</p> <p>Кирчів Р. Ф. Етнографічне дослідження Бойківщини. К.: Наукова думка, 1978. 174 с.</p> <p>Лемківщина: історико-етнографічне дослідження у 2 т. / за ред. С. П. Павлюка. Львів : Інститут народознавства НАН України, 1999. Т. 1. 360 с.; 2002. Т. 2. 417 с.</p> <p>Поділля: Історико-етнографічне дослідження / [відп. ред. А. П. Пономарьов]. К.: ВНКЦ “Доля”, 1994. 499 с.</p> <p style="text-align: center;">Посібники:</p> <p>Кирчів Р. Етнографічне районування України // Етнографія українців: навч. посібн. / за ред. проф. С. А. Макарчука; вид. 3-є, перероб. і доп. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. С. 185–214.</p> <p>Макарчук С. Історико-етнографічні райони України: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 351 с., 53 іл.</p>
Обсяг курсу	Загальний обсяг курсу 120 год. З них 52 години аудиторних занять (52 години лекцій) та 68 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент буде:</p> <p style="text-align: center;">знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☉ етнографічні та локальні групи українського народу, найважливіші особливості їхньої традиційної культури; ☉ основні літературні праці, фільми та твори мистецтва, що присвячені традиційній культурі етнографічних та локальних груп українського народу; <p style="text-align: center;">розуміти</p> <ul style="list-style-type: none"> ☉ зміст понять: етнос, етнографічна група, локальна група, етнографічний район, історико-політичний регіон, етнічна група, етнічна ідентичність, національний, національна меншина, ознаки і властивості, свідомість, самосвідомість, самоідентифікація, традиційно-побутова культура; ☉ тенденції трансформації та нівеляції регіональних особливостей

	<p>традиційної культури українців упродовж XIX – початку XXI ст.;</p> <ul style="list-style-type: none"> ◎ роль елементів традиційної культури у сучасному житті мешканців різних етнографічних районів України, їхній потенціал у розвитку туристичної привабливості України загалом та її окремих регіонів зокрема; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◎ самостійно давати комплексну характеристику традиційної культури, ареалу розселення та історії дослідження різних етнографічних та локальних груп українського народу в межах історико-політичної Галичини; ◎ застосовувати на практиці у туристичній, освітній, мистецькій, рекламній, торгівельній, розважальній та інших сферах ті знання, що студент отримав під час вивчення курсу;
Ключові слова	Галичина, історико-етнографічне районування, традиційна культура, етнографічна група, локальна група, Бойківщина, Гуцульщина, Північна Лемківщина, Покуття, Західне Поділля, Опілля, Надсяння, галицька Волинь
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, які передбачають систематичний і послідовний виклад навчального матеріалу в інтерактивній формі, на яких мають бути виголошені студентські міні-дослідження/індивідуальні завдання. Засвоєння навчального матеріалу вимагає самостійної роботи студента.
Теми	<p>Тема 1. Галичина як історичне явища: зміна території та історичного навантаження (2 год.).</p> <p>Тема 2. Проблема розробки схеми історико-етнографічного районування Галичини (4 год.).</p> <p>Тема 3. Бойківщина (8 год.).</p> <p>Тема 4. Гуцульщина (8 год.).</p> <p>Тема 5. Північна Лемківщина та її історична доля (8 год.).</p> <p>Тема 6. Покуття (4 год.).</p> <p>Тема 7. Західне Поділля (4 год.).</p> <p>Тема 8. Опілля (2 год.).</p> <p>Тема 9. Надсяння (2 год.).</p> <p>Тема 10. Феномен галицької Волині (2 год.).</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік оформляється як сума балів отриманих студентом за роботу в семестрі.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисципліни “Етнологія України”, достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Лекція-бесіда, на яких студенти матимуть змогу в формі проєкта-презентації представити власні самостійні міні-дослідження та дискутувати на окреслені тематикою курсу проблеми.</p> <p>Зокрема,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усні (лекція-бесіда, доповідь-презентація, рецензія, опонування, дискусія); - Наочні (медіа-презентації, робота з картами, статистичними графіками, візуальними зображеннями); - Практичні (підготовка студентами проєктів-презентацій).
Необхідне	Аудиторія, обладнана медіа-проектором, онлайн платформи Teams,

обладнання	Zoom, Moodle, карти, зображення.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • контрольні заміри (модулі): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 б. (2 тестові модулі за лекційними темами по 25 б.), проєкт-презентація/індивідуальне завдання: 50% семестрової оцінки (50 б.). <p style="text-align: center;">Теми індивідуальних завдань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Гуцульщина” Володимира Шухевича: історія підготовки праці • Проблема історико-етнографічного районування Галичини в працях Адама Фішера • Іван Франко як дослідник Бойківщини. • Основні ремесла Бойків. • Традиційний жіночий одяг Гуцульщини • Традиційна весняна календарно-побутова обрядовість Західного Поділля. • Становище лемків у сучасній Польщі. • Іван Вагилевич як дослідник етнографічних груп українців Карпат. • Яворівський осередок народної іграшки. • Гончарські осередки Покуття. • Лісосплав на Гуцульщині. • Традиційне житло українців Опілля. • Внесок Якова Головацького у дослідження етнографічних та локальних груп українців Галичини. • Сучасні етнографічні музеї в Галичині. • Етнографічний туризм в Українських Карпатах. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Відвідання занять є запорукою успішного навчання. Очікується, що студенти матимуть зацікавлення відвідати всі лекції. Важливим також є дотримання студентами термінів, визначених для виконання тестових, письмових та усних робіт, передбачених програмою курсу.</p> <p>Політика виставлення балів. Академічна недоброчесність, несвоєчасне виконання окреслених програмою курсу завдань, рівно ж як і запізнення та пропуск занять, без поважних причин, не толерується.</p>
Питання до заліку чи екзамену.	Тестові питання формуються на основі лекційного матеріалу та тематики індивідуальних завдань.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.